

8.Лаврук В.В. Формування інноваційної політики аграрних підприємств [Електронний ресурс] *Збірник наукових праць Уманського державного аграрного університету*. Серія: Економіка. Вип. 71. Ч. 2. Режим доступу: <http://udau.edu.ua/library.php?pid=1574>

Валерік ОГАНЕСЯН,
кандидат економічних наук,
викладач економічних дисциплін,
ВСП «Фаховий коледж економіки,
права та інформаційних технологій»,
ПЗВО «Кам'янець-Подільський Податковий інститут»,
Україна

УМОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ БАНКІВСЬКОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Напад росії суттєво змінив умови функціонування банківського сектору. Своєчасні кроки банків та НБУ для забезпечення безперебійної роботи фінустанов та системи електронних платежів дали змогу пройти перші місяці війни з помірними втратами для фінансового сектору. Обсяг коштів клієнтів у банках зріс, що забезпечувало стабільно високий рівень ліквідності попри воєнні ризики. Невеликий відплив коштів населення у перші два місяці року через інформаційний тиск компенсувався зростанням депозитів у березні. Водночас частка коштів на вимогу оновила максимум. Кошти корпорацій під час війни зменшилися, найбільше в іноземній валюті. Переважно це відбулося через подальші виплати зарплат за одночасного зменшення виручки. Після початку повномасштабної війни населення знизило попит на кредити. Натомість помірний попит на кредитні ресурси з боку корпорацій зберігся. Кредитуванню бізнесу сприяла держава, поліпшивши умови участі в урядових програмах. Сектор залишався операційно прибутковим попри воєнні дії, однак необхідність формувати резерви під очікувані втрати зумовили його збиток. Надалі головним фактором впливу на фінансовий стан банків буде реалізація

кредитного ризику, що суттєво знизить капітал банків. Проте НБУ не застосовуватиме до банків заходів впливу за недотримання вимог до капіталу та ліквідності під час воєнного стану, а після його завершення надасть достатньо часу для відновлення стійкості [1].

В Україні працюють 69 банків. Домінуюча частка належить 4 державним банкам, на які сукупно припадає 49 % активів, 46 % зобов'язань, 44 % власного капіталу та 65 % статутного капіталу банківської системи (станом на 01.02.2022 р.). Ринкова поведінка державних банків не лише віддзеркалює домінуючі тренди у діяльності банківської системи, а значною мірою їх формує, тому є дуже важливим чинником впливу на ситуацію у грошово-кредитній системі країни загалом [2].

Безперервність обслуговування державними банками приватних та бізнес-клієнтів відіграла важливу роль у забезпеченні стійкості української економіки в умовах війни. При цьому провідну роль відіграла цифровізація платіжної системи. Здійснення належних виплат пенсій та інших соціальних виплат, заробітної плати працівникам бюджетної сфери, у т.ч. тим, хто перебуває на дистанційній роботі, розширення кредитної «подушки» для громадян, які стикаються із труднощами у погашенні карткових кредитів, не лише мають велике значення для запобігання гуманітарній кризі, а й сприяють стійкості функціонування економіки завдяки підтриманню споживчого попиту [2].

Подальша стабільність системи електронних платежів також є важливою для налагодження роботи підприємств малого й середнього бізнесу, які вимушено змінюють місце свого розташування, або переводять частину своїх працівників на дистанційну роботу, та для безперешкодного впровадження заходів державної фінансової підтримки бізнесу [2].

Державні банки як такі, що мають найрозвиненішу мережу відділень, й надалі мають розглядатися як опорні у програмах державної економічної підтримки.

Водночас уряду необхідно звернути увагу на посилення ролі його представників у наглядових радах державних банків задля гарантування

стабільної роботи цих банків з клієнтами усіх видів. Зокрема – забезпечення безперервності роботи електронних платіжних систем, доступу власників банківських карток до готівки, можливостей використання електронних розрахунків (особливо у сільській місцевості). Доцільно переглянути рішення про скорочення мережі відділень, зокрема – у поселеннях, населення яких суттєво збільшилося через приплив внутрішньо переміщених осіб [2].

Так, заради надійності та стабільності функціонування банківської системи 24 лютого 2022 року Правління Національного банку України прийняло постанову «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану» № 18 (далі – Постанова), якою визначено основні правила роботи банків в умовах війни.

Згідно з Постановою банки забезпечують роботу відділень у безперебійному режимі в умовах відсутності загрози життю та здоров'ю населення, але з огляду на певні обмеження, які стосуються і зняття готівки.

Отож, у національній або іноземній валюті можна зняти готівкові кошти в розмірі до 100 тис. грн на день, за винятком випадків, передбачених Постановою. Водночас банкомати видають гроші, а інкасатори за можливості підкріплюють їх готівкою.

Також важливим і доволі корисним було й лишається те, що, окрім зняття готівки у банкоматах, у разі гострої потреби, можна отримати її на підприємствах торгівлі, кожне з яких самостійно визначає ліміти видачі за один раз: від 500 грн, але не більш як 6000 грн..

Важливо, що жодних заборон на безготівкові розрахунки в Україні Національний банк України не встановлював.

Таким чином, незважаючи на запровадження воєнного стану, банківська система працює, розрахунки з використанням карток здійснюються, працюють платіжні термінали. До того ж, як і раніше, можна поповнювати безготівково мобільний рахунок, сплачувати за житлово-комунальні послуги та здійснювати безготівкові перекази коштів [3].

Список використаних джерел

1. Національний банк України. Огляд банківського сектору травень 2022 року. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2022-05.pdf?v=4.
2. Державні банки України в умовах війни. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/derzhavni-banky-ukrayiny-v-umovakh-viyny>.
3. Як працюють банки в умовах воєнного стану. URL: https://uz.ligazakon.ua/ua/magazine_article/EA015883.

Яна РИБАК,
студентка 3 курсу спеціальності
«Фінанси, банківська справа та страхування»
ВСП «Фаховий коледж економіки,
права та інформаційних технологій»,
ПЗВО «Кам'янець-Подільський Податковий інститут»
Науковий керівник: **Оганесян В. С.**,
кандидат економічних наук,
викладач економічних дисциплін,
ВСП «Фаховий коледж економіки,
права та інформаційних технологій»,
ПЗВО «Кам'янець-Подільський Податковий інститут»,
Україна

РОЗВИТОК ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН В УКРАЇНІ

У кожному суспільстві є правила, які виховані люди приймають і вважають для себе обов'язковими для виконання. У нашому випадку під таким суспільством ми будемо розуміти систему фінансово-економічних відносин.

Наша країна тільки вчиться бути повноправним учасником міжнародних процесів. За рівнем розвитку деяких галузей економіки десь ми відстали, а десь йдемо в ногу з часом. Не будемо говорити про всю економіку, а спробуємо проаналізувати тільки її фінансову складову